

Ουμπέρτο Εκό

Τώρα και οι κλέφτες θέλουν δημοσιότητα

Ο ιταλός διανοούμενος ξαναχτυπά στα 83 του με ένα νέο μυθιστόρημα, στο οποίο βάζει στο στόχαστρο την κίτρινη δημοσιογραφία

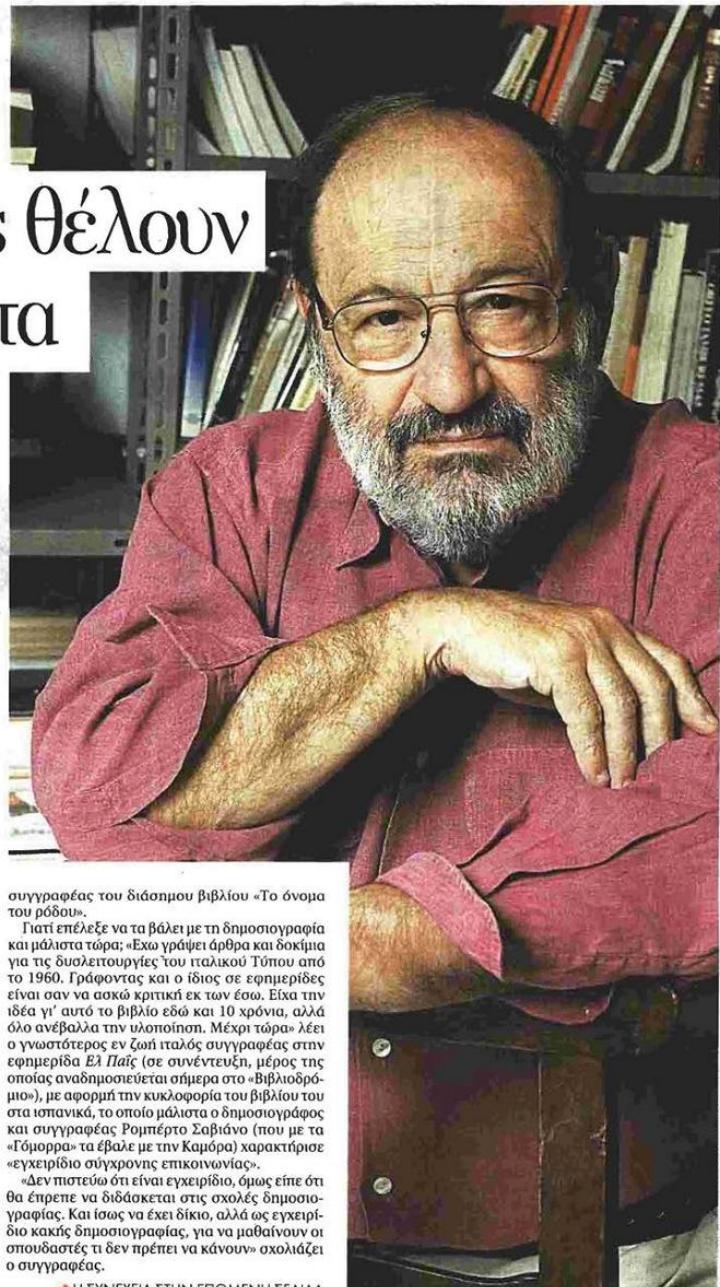

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΜΑΙΡΗ
ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ερει πάντα να ξαφνιάζει. Συνεχίζει να γράφει βιβλία που κερδίζουν τάκτωτα μια θέση στις λίστες με τα ευτύλιπτα, ενώ συνάμα γίνονται αφορμή για νέα δεχέδει ο ίδιος πυρά για τις απόψεις του. Δεν διστάζει δε να παίρνει δημόσια θέση για όσα συμβαίνουν γύρω του, ίδιως στην πολιτική σκηνή. Και δύλα αυτά χωρίς να παραπέμπει να βρίσκει χρόνο για τα εγγόνια του. Ανίσχυς λοιπόν και στα 83 του, ο Ουμπέρτο Εκό αυτή τη φορά τα βάζει με την κίτρινη δημοσιογραφία. Και τη στέψει πρωιδά στο νέο του μυθιστόρημα «Φύλλο Μπδέν», που θα κυκλοφορεί στην Ελλάδα εντός του Απριλίου από τις εκδόσεις Ψυχογιός.

Στο επίκεντρο της υπόθεσης μια μη υπαρκτή φιλαλδά που κυκλοφορεί υπό τον τίτλο «Domani» («Άύριο»), ιδιοκτήτης της οποίας είναι ένας πάμπλουτος επιχειρηματίας που τη χρειάζεται για να εκβιάζει ένας Θεός ζέρει ποιον. Και ενώ μέσα στη λασπολογία και στα κοινωνημάτια ένας δημοσιογράφος αναβίνει 50 χρόνια ιστορίας υπό το φως μιας σατανικής πλεκτάνης με επίκεντρο το πτώμα ενός ψευτο-Μουσούλιν σε αποσύνθετο, στις σκιές παραμονεύοντων η μυστική δέξια Επικείμηση Gladio, η μασονική Στοά P2, η υποτιθέμενη δολοφονία του Πάπα Ιωάννη Α', το πραξικόπτηρο του πρίγκιπα Τζουνιόν Βαλέριο Μποργκέζε, η CIA και 20 χρόνια σφαγή και συγκάλυψη.

«Έμπνευστικά την ιστορία από ένα πραγματικό πρόσωπο που δεν αναφέρω στο βιβλίο, τον Μίνο Πεκορέλι, ο οποίος τις δεκαετίες του '60 και του '70 είχε ένα πρακτορείο ειδήσεων με πολύ μικρή κίνηση, αλλά μάτων συνθατιμόνας υπουργών και βουλευτών. Διέσπειρε υποψίες και φήμες κι είχε καταστεί ίσος επικινδύνος που δολοφονήθηκε το 1979 καθώς το μικρό ψευδοενημερωτικό δελτίο του λεπτούργησε ως μέσο εκβιασμού» εξηγεί ο

συγγραφέας του διάσημου βιβλίου «Το όνορα του ρόδου».

Γιατί επέλεξε να τα βάλει με τη δημοσιογραφία και μάλιστα τόρα; «Έχω γράψει άρθρα και δοκίμια για τις δυσλεπτουργίες του παλιού Τόπου από το 1960. Γράφοντας και ο ίδιος σε εφημερίδες ιδέαι σαν να ασκό κριτική εκ των έων. Είχα την ιδέα γι' αυτό το βιβλίο εδώ και 10 χρόνια, αλλά όλο ανεβάλλα την υλοποίηση. Μέχρι τόρα» λέει ο γνωστότερος εν ζωή ιταλός συγγραφέας στην εφημερίδα Ελ Παίς (σε συνέντευξη, μέρος της οποίας αναδημοσιεύεται σήμερα στο «Βιβλιοδρόμιο»), με αφορμή την κυκλοφορία του βιβλίου του στα ιωαννικά, το οποίο μάλιστα ο δημοσιογράφος και συγγραφέας Ρομπέρτο Σαβίανο (που με τα «Γόμορρα» τα έβαλε με την Καμόρα) χαρακτίρισε «εγκειρίδιο σύγχρονης επικοινωνίας».

«Δεν πιστεύω ότι είναι εγχειρίδιο, όμως είπε ότι θέπτει να διδάσκεται στις σχολές δημοσιογραφίας. Και ίσως να έχει δίκιο, αλλά ως εγχειρίδιο κακής δημοσιογραφίας, για να μαθαίνουν οι σπουδαστές τι δεν πρέπει να κάνουν» σχολίαζει ο συγγραφέας.

→ Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

LEADERGRAPH / AFP / VIAGGIARIA / GIORGIO CERNAI

Ουμπέρτο Εκό

Τώρα και οι κλέφτες θέλουν δημοσιότητα

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 1

Oυμπέρτο Εκό είχε τοποθετήσει την υπόθεση τού «Φύλλου Μπάβη» στο 1992. Ο λόγος: «Εκείνη τη χρονιά συντέλετης μια στρατιά. Τα πολιτικά κόμματα πέρασαν μια κρίση, άρκουν οι δίκες περί Διαφθοράς και υπήρχε η ελπίδα ότι όλα θα άλλαζαν. Δύο χρόνια μετά ίδιος εργαζότας στο Μετεπλούσκον. Με ενθύμεψερε να παρουσιάσει στο βιβλίο το μελλόν που μας επιφύλασσαν και που τότε μας ήταν δύναμοτο - γι' αυτό, επί παραδείγματι, η διευθύντης της εφη-

Με το facebook και το twitter ο καβένας μπορεί να εκφράσει τις ιδέες του. Στον Τύπο παλιότερα, δύο στιχαρέρι κι αν τίναν μια εφημερίδα, υπήρχε έλεγχος

μερίδας λέει ότι τα κινητά τηλέφωνα είναι μια μόδα που θα περάσει».

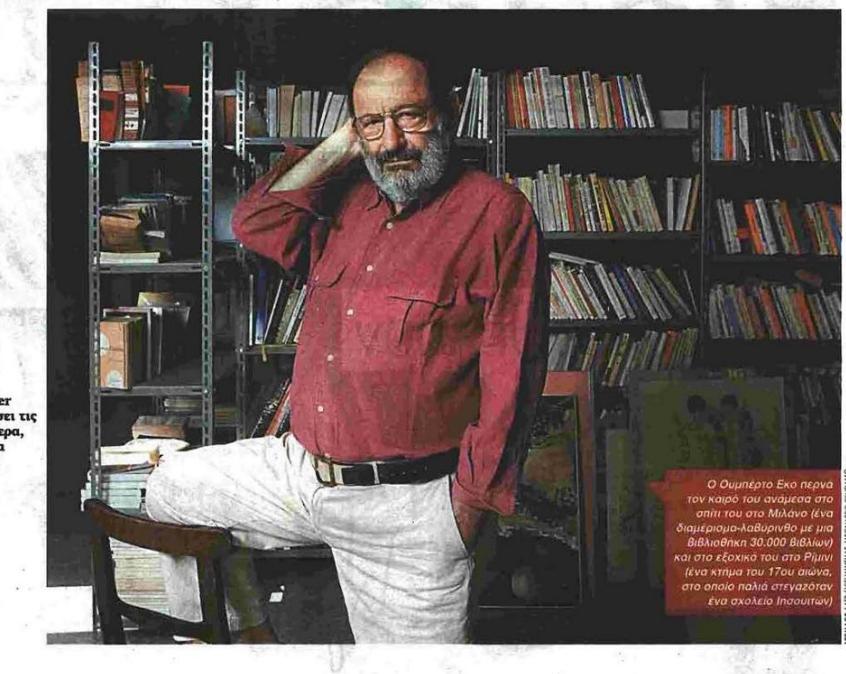
Η εικόνα που δίνει το βιβλίο σας για τον Τύπο είναι πολύ αρνητική. Παρουσιάζεται ως ένα εργαλείο συκοφαντίας.

Δεν υπηρετούν όλες οι εφημερίδες τη λαοπολογία. Οι απογευματινές εφημερίδες στην Αγγλία, για παράδειγμα, με διά τα κοντομοτίλ για τη βασική οικογένεια έχουν καταφέρει να πωλούν λίγο περισσότερα φύλλα. Στην Ιταλία ο ίδιος μικρανιόςς χρηματοποιείται ως πολιτικό εργαλείο για τη διασφόρωση των αντιπάλων.

Στο βιβλίο ένας ήρωας λέει ότι οι εφημερίδες καθοδηγούν τον τρόπο σκέψης του κοινού.

Εξαρτάται από το ποιος διαβάζει. Εμένα, ας πούμε, δεν μου λένε οι εφημερίδες πότε να σκεφθώ και επειδή δεν διαβάζω μόνο μία και επειδή είμαι ανοιχτός να ακούω πολλές απόψεις. Ένας αναγνώστης ήμως πο αφελής ή λιγότερο προετοιμασμένος επηρεάζεται πολύ ευκολότερα και κυρίως από την τηλεόραση.

Ποτέ δεύτερης ότι οι εφημερίδες έχουν κάποια την υπερβολική δύναμη που έχουν κάποτε;

Ο Ουμπέρτο Εκό περνά τον καιρό του στην Αγγλία (ένα διαμέρισμα-λαζανό με μια βιβλιοθήκη 30.000 βιβλίων) και στο ξοχιά του στη Ρίμινι (ένα κτήμα του 17ου αιώνα, στο οποίο παλιά στεγαζόταν ένα σχολείο Ιπουσιών)

Ιντερνετ και MME

«Φάτε σκατά. Χιλιάδες μύγες δεν μπορεί να κάνουν λάθος»

Πώς επέρεσε το Διαδίκτυο τα μέσα μαζικής ενημέρωσης;

Δεν είμαι σίγουρος ότι το Διαδίκτυο συνέβαλε στη βελτίωση της δημοσιογραφίας, διότι είναι πολύ πιο πιθανό να βρεις ψέματα στο Διαδίκτυο παρά σε ένα πρακτορείο όπως το Ρότερ. Με το facebook και το twitter ο καβένας πλέον μπορεί να εκφράσει τη γνώμη του και τις ιδέες του. Στον Τύπο παλιότερα, δύο στιχαρέρι κι αν τίναν μια εφημερίδα, υπήρχε έλεγχος. Σήμερα όμως όλοι ζουν σε αυτόν τον πλανήτη, περιλαμβανομένων των τρελών και των πλιθών, έχουν

Αν μια σημαντική εφημερίδα σήμερα έχει συνέβευκτη την προβληματική, έχει περισσότερο να διατηρεί έναν ύφος και το Βουλί. Στην εποχή αυτή πλέον δεν έχει σημασία η δύναμη επηρεασής στο επίπεδο, που υπήρχε. Ο πραγματικός εκβιαστής δεν ενδιαφέρεται να πει σε δύο άνθρωπους ότι έχετε κλέψει, δεν του ενδιαφέρει ο περιστατικός που μπορεί να διαβούσε ανηρεμένης την επόποιη. Του δεν αρέσει να στέλνει το δύο, τρεις υψηλά μισθίους και θέλει τη δικαιοματική. Πάλι εξηγείται ότι υπάρχουν τόσο πολλές μικρές εφημερίδες με ελάχιστες πολιτιστικές που δεν θα υπόκραν

αν δεν έπαιρναν επικορυφήσεις; Η λειτουργία τους βασίζεται στο ότι στέλνουν ένα προσωπικό μήνυμα που λέει «Έρω ορισμένα πρόγραμα και θα μπορούσα να το κάλλι».

Ποιοί είναι οι γνώμες σας για την κρίση στον Τύπο;
Δεν χρήσιμος τόπος. Σε κίνησε το 1954 με μεγάλης προσπορά την πλεύρας της επόποιης. Μέχρι εκείνη τη στιγμή οι εφημερίδες έγραψαν όσα είκαν συμβεί την προηγούμενη περίοδο. Από την εμφάνιση της τηλεόρασης και μετά ο κόσμος τα άφερε πάνι. Κι αυτό είναι πρόβλημα. Επίσης όταν ήρουν παιδιά υπόκρισης με δύο σελίδες όλες κι όλες. Σήμερα έχουν

60 και πρέπει να τις γεμίσουν. Κι αν είσαι σοβαρή εφημερίδα μπορείς να βάλεις σχόλια κι αναλύσεις. Αν όχι, γεμίζεις με λασπολογία τα σελίδες και υποχρέωνες τον αναγνώστη να τινάξει καρδιά με τον πόνο του όλων.

Ενας χαρακτήρας του βιβλίου δεν κάποια στιγμή διπλά στην ειρηνεία είναι για τους άστρους;
Είναι παρόδος, αλλά ιστού. Μπορεί ένας φωτικός βραφεύμενός με Νομῆτη να μην γνωρίζει καθόλου την Ιστορία της Λογοτεχνίας και ένας επιμελήτης της Βίβλου να ξέρει κλίσεις πρόγραμμα όλα κι αδιαπέπειν σε τίποτα στη ζωή. Σήμερα επικρατεί το αφεραντικό σύνδρομο της περιεξόδου.

Οι αυτοί που περιγράφετε σα κάνει μήπος κι θένται στην έμπνια κι την πραγμάτων στην εποχή μας;
Εκείνη η κοπέλα που έκανε πελεκίσθη στο Μπλ Κλίντον, πός την έλεγαν, Μόνικα Λιουνίκι, έχει επιστρέψει και μιλά γι' αυτό και δινεί διαλέξεις. Θα περιμένει κανείς από αυτήν να παραμείνει οιστράλ και να εξαρφανίστε; Οχι. Το ίδιο και ο κλέφτης και ο μαριόζς. Πάνε στην τηλεόραση και λένε τι έχουν κάνει. Είναι ένα φαινόνεμο ολοκληρωτικά καινούργιο στην ιστορία της ανθρωπότητας. Είναι σημαντικό να εμφανίζεσαι δημόσιως. Μέχρι τώρα

αυτό συνέβανε με τους κατέ συρπούν δολοφόνους που ήθελαν να τραφήξουν την προσοστά των μέσων ενημέρωσης και της αστυνομίας. Ενας κατά συρρόν δολοφόνος είναι ένας τρελός, αλλά σήμερα αυτή την συνάγη την έχουν οι κανονικοί δύρωντοι. Είναι σαν να μαιούρδεσαν μια κολονοσκόπη με δύο τονό την κόρη.

Πολλοί διανούμενοι σήμερα σπάνιουν τα κέρια ψηλά. Η δική σας διδάσκωση ποιά είναι;
Να γράψω βιβλίο. Να περιγράφω προβλήματα. Και να διατηρεί την ελπίδα ότι ο αναγνώστης θα σκεφθεί, επί παραβεβήματι, ότι πρέπει να είναι μια προσεκτικός των ώρα που διαβάζει εφημερίδα. Ο διανούμενος πρέπει να αποδύσει τις αγιρτήτες της κοινωνίας. Αν θέμας ζεστάσει πυρκαγιά σε ένα θέατρο δεν υποέρει να κάβεται στην καρέκλα του και να απαγγέλει ποποίη. Πρέπει να φωνάξει την πυροσβεστική, όπως θα έκανε οποιοδήποτε άλλος πολίτης.

Umberto Eco
ΦΥΛΑΟ ΜΗΑΕΝ
Μητ. Ερη
Καλλιφατίδη
Εκδ. Ψυχογίος,
2015, σελ. 248
Τιμή: 14,40
ευρώ
Κυκλοφορεί
στις 25 Απριλίου